

tegen het gebruik van inwendig maandverband, maar nog steeds wordt dit schadelijke goed aangewend.

Middelburg, 5 Juli 1946

E. TONKES

REGIONALE GEZONDHEIDSZORG

Het artikel van collega VAN DONGEN (*N. T. v. G.* 29 Juni j.l. blz. 751) verdient een paar aanvullingen.

1e. Het „Algemeen plan tot organisatie der Gezondheidszorg”, gepubliceerd in het *T. v. S. G.* Maart 1941, werd weliswaar nimmer als zoodanig *in het openbaar* besproken, doch des te meer in „besloten” gezelschappen ten tijde van de bezetting, onder andere in een door de *Ned. Mij. t. b. d. Gen.* op 4 Mei 1941 te Utrecht gehouden vergadering, waarbij bij voorbeeld ook de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid aanwezig was.

2e. Uit deze vergadering is een commissie geboren, ingesteld door het toenmalige H. B. der Mij. Deze nam onder meer dit Algemeen Plan in studie. De commissie vergaderde nog eenigen tijd door, toen haar lastgeefster (de Mij) vi coacta het tooneel had verlaten. Secretaris was dr. M. VAN DER HOEVE.

3e. Het is de vraag, of men van het rapport der Commissie EYKEL en van het Algemeen Plan wel mag zeggen, dat zij geen rekening hielden met de behoefte aan periphere organen (districtsraden), waarop als het ware een bovenbouw voor de landelijke coördinatie is ontworpen. De zelfwerkzaamheid der bevolking en het daardoor gewekte vertrouwen zou vooral regionaal worden gestimuleerd.

4e. De door collega VAN DONGEN bedoelde Centrale Commissie voor de Volksgezondheid is geen staatscommissie ad hoc, maar een wetenschappelijk adviescollege over de dagelijksche beleidsvragen op dit gebied (*Commentaar* 29 April 1946). Verschillende leden der A.N.V.v. Soc. Geneeskunde zijn benoemd (zij het niet q.q.) in deze uit 20 leden bestaande commissie van 21 (er is nog een vacature voor een Directeur G.G.D.).

5e. Collega VAN DONGEN kan gerust zijn. Het onderwerp van de organisatie der gezondheidszorg zal op het Nationaal Congres „Volksgezondheid 1946” niet worden vergeten.

6e. Grensquaesties en buitengemeenten zal men ook bij het beste districts-plan behouden, dus moeten de navrante voorbeelden van collega VAN DONGEN op andere wijze worden ondervangen.

7e. Hoe coördineert collega VAN DONGEN de bemoeiingen van overheid en particulier initiatief? Hij staat toch niet op het standpunt, dat deze laatste als „dierbaarheden” zullen moeten verdwijnen; ik weet, dat zijn antwoord ontkennend is.

8e. Elke ontwerper van een „schema” heeft ermede te kampen, dat „men” dadelijk geneigd is dat schema te beschouwen als „gereed” om overal gelijktijdig en rauwelings in te voeren. Waarop wij wachten, is een „raam”, waarbinnen een evolutie zich kan voltrekken gedurende een toekomstperiode van, laat ons zeggen, 20 jaar. Zie als voorbeeld de Gemeentewet.

Amsterdam, 4 Juli 1946

M. G. NEURDENBURG

SPONTANE CAVERNESLUITING

Met erkentelijkheid voor de critiek van collega A. M. W. HEKKING (*N. T. v. G.*, 29 Jun 1946) zij het mij vergund, gezien het actueele onderwerp, enkele tegenopmerkingen te maken.

In het oorspronkelijke stuk van collega DE LANGEN stond uitdrukkelijk vermeld: Tomographisch onderzoek kan thans op ons Bureau nog niet worden verricht. Ik sloot in mijn stukje hierbij aan: Vele consultatiebureaux en geteisterde sanatoria (zooals het onze) beschikken *thans nog niet* over de uiterst noodzakelijke en waardevolle planigraaf en zien zich dus nog aangewezen op de „gewone” Röntgenphoto, resp. doorlichting en de resultaten van het sputumonderzoek.

Het is mogelijk, dat, wanneer te zijner tijd alle inrichtingen ter bestrijding der tuberculose in staat zijn planigrammen te vervaardigen, de indicatiestelling van den artificiëlen pneumothorax minder ruim zal worden genomen, doch ik meen dat in dezen tijd, met groot tekort aan bedden en geschoold personeel, ondanks de wel zwarte schilde-

ring van collega HEKKING, de *pneumothorax* voorloopig nog een zeer goed bestaansrecht zal houden. Elke patiënt met positief sputum dat door middel van een *pneumothorax*-behandeling sneller negatief wordt en blijft dan bij uitsluitend conservatieve therapie, maakt sneller plaats voor een volgenden patiënt, die dan alweer minder kans krijgt, in zijn omgeving thuis versche besmettingen teweeg te brengen. De factor *tijd* is hier ter verbreking van den circulus vitiosus van primair belang.

De theoretische vraag of deze patiënt ook conservatief had kunnen genezen en de academische, of bij kleine restcavernes planigraphisch en weer (of nog) positief sputum, alsnog een *pneumothorax* moet worden aangebracht, blijven voorloopig mijns inziens nog secundair.

Renkum, 5 Juli 1946

R. B. SPANJAARD

BERICHTEN

BUITENLAND

FRANKRIJK. — WEER EEN VROUW LID VAN DE ACADÉMIE DE MÉDECINE. Mad.^{me} LUCIE RANDOUIN is de tweede vrouw die tot lid is verkozen van de Académie de Médecine; het eerste vrouwelijke lid was Mad.^{me} CURIE, gekozen in 1920. Het werk van Mad.^{me} RANDOUIN ligt vooral op het gebied der voedingsphysiologie; in 1918 heeft zij het toen nog nieuwe vraagstuk der vitamines in de voeding ter hand genomen. Zij is directrice van het Laboratoire de Physiologie de la nutrition van de Ecole des Hautes Etudes.

— GESCHENK VAN MALMÖ AAN LYON. De Zweedsche stad Malmö heeft aan Lyon drie Röntgentoestellen geschonken, welke geplaatst zullen worden in het gemeenteziekenhuis, bij den gezondheidsdienst van Lyon en bij den gezondheidsdienst van het Departement van de Rhône, voor het opsporen van tuberculose. Uit dankbaarheid zal een der afdelingen van het gemeenteziekenhuis in het vervolg den naam Malmö dragen.

E. SLUITER

BINNENLAND

JAARVERSLAG 1945 VAN DEN GEMEENTELIJKEN GENEESKUNDIGEN EN GEZONDHEIDSDIENST VAN VOORBURG. — Het aantal gevallen van hongeroedeem en cachexie nam de eerste helft van 1945 nog steeds toe, begin Juni waren 1160 patiënten, 3 pCt. der bevolking, bekend. Het sterftecijfer, dat in 1944 466 had bedragen, was in de eerste helft van 1945 reeds 449. Ook hier bleek, dat de mannen minder bestand waren tegen de ontberingen dan de vrouwen; ook de kindersterfte was hoog. Na het bombardement van den Haag op 3 Maart werden 267 patiënten vervoerd naar St. Antonius Hove. Terstond werden 2 E. H. B. O.-posten ingericht, waar aan vele patiënten hulp werd verleend. Ook werd onmiddellijk het noodziekenhuis „van Deventerlaan” ingericht en 's middags het noodziekenhuis „Effatha” geopend; in beide tezamen werden 110 patiënten opgenomen. Na de bevrijding werd een der medische voedingsteams in St. Antonius Hove gestationneerd.

Het geneskundig schooltoezicht strekte zich uit over 27 scholen met 5296 leerlingen. Het onderzoek op de scholen had dit jaar met groote moeilijkheden te kampen, doordat wegens gebrek aan kolen eenige maanden geen school werd gehouden en later de dienst te zeer overbelast was. Periodiek onderzocht werden 226 kinderen, terwijl 468 kinderen voor het eerst werden onderzocht. Een tabel geeft de gevonden afwijkingen weer.

Het aantal ziekmeldingen van de ambtenaren was minder dan het vorige jaar; na griep met 25 gevallen komt gastro-enteritis met 21 gevallen.

82 maal werd doodschouw verricht, waarvan 73 wegens luchtaanvallen.

Van besmettelijke ziekten kwamen voor 138 gevallen van diphtherie, 7 van poliomyelitis, 3 van typhus, 21 van roodvonk, 6 van bacillaire dysenterie. Het sterftecijfer aan tuberculose per 10000 was nog hoog: 3.4, maar toch lager dan het voorafgaande jaar: 4. De Emmabloemcollecte bracht bijna f 8500 op.

De luchtbeschermingsdienst werd aan het einde van het jaar opgeheven; hij heeft uitstekende diensten verricht; den hoofdploegcommandant werd door het hoofdbestuur der Vereeniging E. H. B. O. de zilveren TITANUS-medaille toegekend, in welke onderscheiding ook zijn medewerkers werden geëerd.